

VOORDRACHT GEHOUDEN OP DE JUBILEUMVERGADERING VAN 6 DECEMBER 2003

Het mistte in Miste

Arie Janssen*

Dames en heren,

Laat ik beginnen met u te vertellen, dat IK deze titel niet heb verzonnen! Frank Wesselingh heeft blijkbaar gedacht, dat ik daarmee wel uit de voeten kon, en ja, met een beetje fantasie kan ik dat ook wel...

Feit is namelijk, dat het begin van de Miste-geschiedenis voor mij lange tijd behoorlijk mistig is gebleven. Ik moet u dan wel even iets over de voorgeschiedenis vertellen, om dat duidelijk te maken. We moeten dan terug gaan naar de beginjaren van de Werkgroep, inmiddels zo'n veertig jaar geleden, en zelfs daarvoor. Een zekere Concha Lutea, en ook A. Riewé, hebben over die tijd wel eens verhaaltjes geschreven, in de Afzettingen.

Stelt u zich voor: twee fanatieke amateurgeologen, die zich weekend na weekend (jaja, vanaf zaterdagochtend 4 uur) per bromfiets (want wie had er een auto, in die tijd?) meestal naar België begaven, om daar fossielen te verzamelen. Naar Antwerpen, want iemand (Hans van Haren was dat, toen al een 'ouwe rot' in het vak) had verteld dat er Miocene *Glycymeris* te vinden was in de Fortgracht (da's nu dus de E3 Kleine Ring), er waren bouwputten voor havendokken, en er was Rupelklei, ten zuiden van Antwerpen. Uit die tijd stammen veel sterke verhalen. Ik citeer als voorbeeld uit een brief van Maarten van den Bosch, gedateerd 11 juni 1961, met een verslag van zo'n tocht waarbij ik zelf kennelijk verhinderd was; dit verslag betreft de Miocene bovenlaag van de Rupelgroeve te Terhagen:

'...De grijs-zwarte zandlaag is hier in tweeën gesplitst; een schelprijke laag en een schelparme van dezelfde grondsoort. Hier zitten meer walvisbotten in. De rode zandlaag is hier ook aanwezig, alleen met heel weinig tanden. In de schelprijke laag vond ik een heel gekke schelp, het heeft de grootte van een luciferdoosje en is een soort *Pecten-Lima-weet-ik-veel* soort. Lijkt wel wat op een *Chlamys distortus*, doch kan echter ook een *Spondylus* zijn. Bij voorbaat zeg ik dat je hem niet krijgt, ook niet tegen haaiantanden... Nou, tot ziens dan de 24e 4 uur 's morgens in de maastunnel (bij de ingang).'

was getekend: Maarten (met het karakteristieke, toen nog herkenbare, haaiantandje, onder zijn naam).

In die tijd waren er dan 's zomers ook al de werkkampen, in Winterswijk, van waaruit onder andere ook de befaamde graafacties in Dingden plaatsvonden. Onnodig te zeggen, dat vooral Maarten en ik in die tijd, samen met een stel andere fanatici, het initiatief namen tot de oprichting van

de WTKG, in December 1963, nu precies 40 jaar geleden dus.

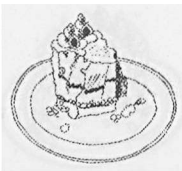
Die goeie samenwerking echter, en daarmee de vriendschap, kreeg een beste knauw toen ik een enorme stomiteit uithaalde: ik kreeg verkering... en waagde het zelfs om kort daarna te trouwen, in 1964. Daarmee was het voor mij niet meer zo goed mogelijk om vrijwel elk weekend er tussen uit te knijpen, wat Maarten ervaarde als een soort verraad. En het goede contact verwaterde snel....

Wat later vond het fenomeen plaats dat een Winterswijkse lid van de Werkgroep, Henk Kolstee, in de buurtschap Miste bij Winterswijk de graafresten aantrof van opnieuw geplaatste palen om een weiland. Hij vond in dat zand Miocene schelpen in een rijke, tot dan toe onbekende samenstelling, en hij sloeg alarm bij Maarten, die toen terecht al als kenner van het Achterhoekse Tertiair bekend stond. Een aantal ter plaatste gemaakte handboringen toonden voor het eerst de nu zo bekende Laag van Miste aan, nota bene op een bereikbare diepte.

Een en ander werd voor mij, mede gezien het voorgaande denk ik, zéér geheim, om niet te zeggen 'misting', gehouden. Ook was ik niet op de hoogte, dat er een graafactie gepland en uitgevoerd was, met ongelofelijke resultaten. Tja, eigen schuld, had ik maar niet moeten trouwen.

Van deze en gene hoorde ik daarna geruchten... zonder dat iemand mij details vertelde. Tot op die gedenkwaardige zondag, dat ik alleen in het Natuurhistorisch Museum te Rotterdam was (waar ik toen al een tijdje werkte), en opeens onaangekondigd Eddy de Vogel met een geheimzinnig gezicht binnenkwam en me zijn buit van die graafactie voortoverde. Ik kon m'n ogen niet geloven... en Ed vertelde apetrots dat er nog nooit zulk mooi materiaal was gevonden in de 'Reinbek Stufe', zelfs Dingden kon er niet aan tippen. En hij showde me z'n pronkstuk: een prachtige, zij het juveniele *Chicoreus aquitanicus*.

Jaja, dat was wel duidelijk... alleen al het aantal soorten Cancellariidae was ongelofelijk, en wat er allemaal nog meer in zat! Ik begon Ed's materiaal wat beter te bekijken en het drong steeds meer tot me door dat er wel erg veel soorten bij waren die zo mooi zijn afgebeeld door Kautsky... en dat we hier helemaal geen Reinbek maar Hemmoor Stufe voor ogen hadden! Nog nooit eerder in de Achterhoek en aangrenzende gebieden vertoond!

Was ik jaloers, en had ik er de pest in? Nee, ik was niet jaloers, ik was strontjaloers. En zakeker, ik baalde van de manier waarop dat allemaal gegaan was. Maar goed, hoe dan ook, dat spul moest en zou ik ook hebben, uiteraard. Maar hoe? Even een gat spitten van 4 meter diep is niet zo simpel...

Er volgde lang en breed overleg, allereerst met het Rotterdamse museum, dat toen financieel nergens was. Maar uiteindelijk wel bereid bleek ten minste een deel van de kosten op zich te nemen. De rest kwam uit eigen zak, en twee Rotterdamse verzamelaars, Rob Hamstra en Ger van Bakkum (beiden vroege WTKG-leden) waren bereid mee te werken (en te betalen) aan de actie zelf. Er kwam vooroverleg met de eigenaar van het betreffende weiland, boer Berenschot, en we deden een booronderzoek ter plaatse, om een geschikte plek te vinden. Dat was destijds nog niet zo vreselijk moeilijk. We hadden overleg met de brandweer van Winterswijk, en van Rotterdam, om zo'n halve kilometer brandslangen te lenen of te huren, want van zo-ver moest het spoelwater worden aangevoerd. We kregen een deel van de slangen inderdaad van Rotterdam, en de rest van Winterswijk (we betaalden Fl. 1.- huur per slang van 30 m lengte, per dag)... maar helaas bleek de ene set niet te passen op de andere, zodat we allerlei trucs moesten uithalen om ze aan elkaar te knutselen. Ook moest er een graafmachine komen, wat boer Berenschot prima regelde via de Winterswijkse 'boerenbond'. Berenschot bedong uiteraard wel een vergoeding voor de schade aan z'n weiland, en het opnieuw inzaaien ervan.

En inderdaad, een en ander kon met veel moeite allemaal gerealiseerd worden, en zo vertrokken we met z'n drietjes, op een fraaie dag in september 1968, in een aftands volkswagenbusje volgeladen met slangen, zakken, spaden en schoppen, een zelf in elkaar geknutselde houten zeeftafel, een gehuurde motorpomp, en wie weet wat allemaal

meer, naar de locatie te Miste. We hadden voor deze actie twee weken uitgetrokken...

Voordat de graafmachine zou komen moest er van allerlei worden voorbereid. We hadden een werkplan opgesteld, waarbij het doorgezeefde sediment via een circulatiesysteem het gegraven gat weer zou opvullen. Daarvoor was een watervoorraad nodig, die we wilden opslaan in een aan twee zijden afgedamde droogstaande sloot, die langs het weiland liep. De slang werd afgehaald bij de brandweer, met veel moeite gekoppeld aan het Rotterdamse stuk en uitgelegd naar de standpijp (met watermeter, uiteraard, de gemeente Winterswijk is ook niet gek), op zo'n 500 m afstand door het bos. En op de maandagochtend kon dan de graafmachine aan de gang!

Tja, we wilden graag dat die graver tot zo'n ruim vier meter diepte zou gaan. Er lag zeker 2 meter Kwartair (voornamelijk keileem) op het Mioceen sediment, en het mooiste zat uiteraard het diepst, net boven de top van de Oligocene klei. De graver deponeerde het Kwartaire sediment dus aan de ene zijde van het gat (dat zo'n 3 bij 6 meter groot zou worden) en begon daarna aan het fossielhoudende Mioceen. Hiertoe moest hij zichzelf het gegraven gat in rijden, anders was de basis onbereikbaar gebleven, dus werd er aan één zijde een schuine oprit gemaakt. Dit verliep allemaal redelijk succesvol, dank zij een niet vervelende grondwaterstand. Toen eenmaal al het bereikbare Mioceen aan de andere kant van de put lag, werd het Kwartaire sediment weer in de ontsluiting gekieperd. Het gat was zo diep, met zulke instabiele wanden, dat geen van ons het waagde tot op de bodem af te dalen. Tenslotte groef onze handige graafmachinechauffeur nog een verbindingsgeul tussen het gegraven gat en onze watervoorraadsloot.

Tijdens het graven waren natuurlijk al enkele grote fossielen opgevallen, en dat waren voornamelijk wat wij 'paas-eieren' noemden: prachtige grote doubletten van de bivalve *Pelecypora polytropa* en nog zo het een en ander meer. Ook was gebleken dat de bovenste meter of zo van het Mioceen zand voornamelijk fossielen in fosforietconservering bevatte, terwijl de goed geconserveerde schelpen dieper zaten.

En toen begon het grote werk. De standpijp op de waterleiding werd opengedraaid en het voor een deel alweer opgevulde gat, samen met de voorraadsloot werden met water gevuld, wat enkele uren kostte. Onze motorpomp werd gestart, de zeeftafel aan de rand van het gat opgesteld, en toen kon het spoelen van het sediment beginnen, dit alles begeleid door het mooiste weer van de wereld. Het water lieten we circuleren, zodat het sediment in de put kon bezinken. De motorpomp zoog het dan redelijk schone water weer op uit de voorraad-

sloot. Het Miocene zand werd met de schop op de zeef-tafel gebracht. De verrassingen waren daarbij niet van de lucht, en tal van fraaie fossielen werden gesepareerd van het zeefresidue ingepakt. Zakken en zakken vol residue waren verder het resultaat. We werkten er met een 4 mm zeef, en dus werd er met de hand ook een flinke hoeveelheid gezeefd op een fijnere zeef, om ook de kleinste soortjes niet te missen.

Een vierde Rotterdammer, de helaas veel te vroeg overleden Wil Verburg, kwam ons af en toe een dagje of wat helpen. Als ik me goed herinner, maar ik weet het niet helemaal zeker meer, hebben we gedurende die twee weken op het weiland in tentjes gekampeerd. In het weekend kwam mijn vrouw Edith met de trein uit Rotterdam, met een enorme pan bami goreng... Aan het einde van de tweede week was de berg Mioceen sediment doorgezeefd, en moest er worden opgeruimd en afgerekend. Ik zal daar verder kort over zijn. Ik herinner me dat de voorraden verzameld materiaal en de gereedschappen met pijn en moeite in de bus konden, en ook dat we, nota bene in stromende regen toen, over de snelweg naar Rotterdam reden, met Rob Hamstra aan het stuur. Onze tevredenheid was groot, want tijdens de voorlaatste dag was er gelukkig ook nog een topexemplaar van die befaamde *Chicoreus* tevoorschijn gekomen... en dodelijk vermoeid maar intens tevreden zongen we in de bus van 'Robert drives the *Murex* home, halleluja...'.

En toen begon het uitsorteren van de enorme berg materiaal, en daaraan volgend de verdeling ervan. Dat duurde langer dan de graafactie, uiteraard, en was een half jaar later nog op geen stukken na voltooid. Ik heb het onafgemaakt moeten laten, want in juni 1969 vertrok ik uit Rotterdam naar een andere baan, in het Rijksmuseum van Geologie en Mineralogie in Leiden. Met pijn in het hart heb ik de Miste-collectie moeten achterlaten, en ook heel veel al eerder verzameld materiaal, van Dingden, uit België, met o.a. de prachtige Grimmertingen-collectie, en ach... te veel om op te noemen.

Op hetzelfde moment dat ik in Leiden begon was ook Maarten van den Bosch daar in een soortgelijke functie aangenomen, en we kregen een werkplek vlak naast elkaar. Noodgedwongen was de wat moeilijke verstandhouding dus bijgelegd, en we kregen het voor elkaar om een best acceptabele samenwerking van de grond te krijgen. Dat ging al veel beter toen Maarten het nota bene óók in z'n hoofd haalde om te trouwen. Op dezelfde grote, in werkhokjes verdeelde kamer waar Maarten en ik onze plek hadden, was ook de toen al gepensioneerd Professor Van der Vlerk gestationeerd. Een uitermate aimabele man, die ons, amateurs als we waren, volledig accepteerde, en niet schroomde ons hier en daar van zijn rijke ervaring te laten profiteren. Van een grapje hield hij ook wel, want toen Maarten's zoon Arjan werd geboren, zei de professor fijntjes tegen hem dat hij het zeer waardeerde dat hij z'n zoon

naar Arie Janssen had genoemd... commentaar overbodig lijkt me :)).

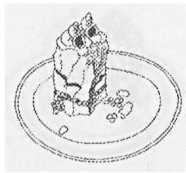
U begrijpt natuurlijk wel dat het mij niks zinde dat Leiden niet over een mooie Miste-collectie beschikte. Het Rijksmuseum kampte in die dagen nog niet zo vreselijk met financiële problemen en er werden plannen gesmeed om tot een nieuwe graafactie te komen. Die actie kon dan inderdaad worden gerealiseerd in de nazomer van 1971, en was beter georganiseerd, zowel wat betreft financiën als materieel, dan die van 1967. Maarten van den Bosch en Len Vaessen waren zo vriendelijk om ter plaatse het voorbereidende booronderzoek te doen, om een geschikte plaats te vinden. Overleg en afspraken met boer Berenschot, brandweer, gemeente en noem maar op. Niet minder dan twee technici van het museum hebben ondergetekend met die actie geholpen, weer gedurende twee weken. Dat waren Frans Jordens en Paul van Kesteren.

Het graafwerk ging, mede door de eerdere ervaringen van een leien dakje, vooral ook dank zij de droge zomer, waardoor het grondwater erg laag stond. In deze put was het Mioceen maar zo'n 1.50 m dik. We konden zelfs in de uitgraving afdalen en een basislaag van zo'n 40 cm dik die prachtig materiaal bevatte, deels met de schop uitgraven om het omzichtig met de hand te spoelen. Alleen dat leverde al 300 kg fossielmateriaal op. Tijdens zo'n afdaling werd ik tamelijk onaangenaam verrast door een anderhalve kilo zware zwerfsteen, een jaspisbreccie, die uit de keileem op m'n schouder plofte. Die steen siert nu nog mijn werkkamer, met gemengde gevoelens, overigens.

Die tweede ontsluiting maakten we niet minder dan 5 bij 15 meter groot, hebbertig als ik was. Het betekende wel, dat er zo'n 100 m³ grond door de zeef moest... De zeef-tafel was toen al verbeterd, vergeleken met de eerder gebruikte. Er waren een grove en een fijne zeef boven elkaar geplaatst, maar het schoonspoelen van de onderste zeef ging moeizaam, en na enige tijd hebben we die verwijderd. Daarom werd een flinke hoeveelheid van het sediment overgebracht naar Stemerding, en daar met de hand in de Slinge gewassen. Mede daardoor zijn er zelfs nu nog flinke voorraden onuitgezocht gruis van de fijnere fracties in de museumcollectie aanwezig. De grove zeeffractie omvatte 83 grote plastic zakken, zo ongeveer 1600 kg.

Dank zij de gunstige financiële omstandigheden behoeften wij museummedewerkers ditmaal niet te kamperen, maar kon er luxueus worden gelogeed in hotel 'Lindeboom', met prima maaltijden, en 's avonds verstrooiing in de vorm van talloze pilsjes, begeleid door het toen populaire gezang van Heino. Als ik nu soms nog een van zijn liedjes hoor (en dan vooral 'Mohikana Shalali'), komt die Miste-actie me onmiddellijk weer voor de geest.

We kregen tijdens de veldactie bezoek van een paar Leidse collega's en er waren ook een paar jongere Winterswijk-

kers, die voor en na, en ja soms vrees ik zelfs tijdens schooltijd een handje kwamen toesteken. Dat waren dan Bennie Bollen, Dick Mol, en Jan Bengevoort. Ze kregen genadiglijk wat fossielen mee, en mochten ook de aardig oplopende hoeveelheden lege bier- en limonadeflessen meenemen, voor het statiegeld. Die Jan had een handicap, hij stotterde vreselijk, wat hem later overigens naar verluid niet heeft weerhouden van een carrière in de Winterswijkse gemeenteraad. Toen één van ons eens vroeg aan wie we toch al die tijd dat mooie weer te danken hadden zei Jan laconiek: dah dah dah bennik! De genoemde Dick Mol is inderdaad dezelfde die nu zo af en toe de tv haalt, met zijn mammoetstudies.

Na afloop van deze actie moesten we zelfs drie keer een vw-busje naar Leiden op en neer laten rijden... en daarna begon de klus van nawassen, drogen, uitpikken, sorteren enzovoorts. Gelukkig beschikte ik in Leiden kort daarna over een technisch assistent, Charles Barnard (jawel, die van *Trigonostoma barnardi*), die veel van dat werk kon overnemen, en later kreeg ik zelfs via de sociale dienst van Leiden een tweede man ter beschikking, Wim Pouw, door ons consequent 'Pouwus' genoemd (inderdaad, dezelfde van *Trigonostoma pouwi*), die met eindeloos geduld vooral de fijnere fracties feilloos uitpikte. En zo groeide en groeide geleidelijk aan de Miste-collectie uit...

Zeer kort voor onze museumactie had ik opeens een brief van Dr Fritz Nordsieck gekregen (gedateerd 10 augustus 1971)... een malacoloog die zich zoals bekend verdienstelijk had gemaakt door het publiceren van enkele boeken over de recente Europese mariene mollusken. Boeken overigens, waarop in die dagen, en nog steeds, duchtig kritiek werd geleverd, maar die ondanks dat toch door iedereen werden gebruikt, omdat het nu eenmaal het enige overzichtswerk was. Nordsieck nu had de hand weten te leggen op enkele zakjes Miste-gruis, die door de WTKG ter bestrijding van de kosten van een graafactie ter verkoop was aangeboden. In ijlt tempo, ondanks vriendelijke verzoeken om het niet te doen, publiceerde Nordsieck een boek over zijn materiaal van Miste, dat al in 1972 verscheen. Dat het een slechte pers kreeg viel niet te verwonderen... ik zal daar maar niet verder over uitweiden: ik heb nog een dik pak correspondentie, waarin de toon geleidelijk aan van beide zijden steeds grimmiger werd.

Naarmate het uitpikwerk, en daarmee de collectie, groeide, ontstond ook het plan om een complete inventarisatie van de fauna vast te leggen. En dus begon ik met determinaties en het maken van beschrijvingen, waarbij al snel bleek dat tal van soorten eenvoudig niet te determineren waren, en dus wellicht nog onbeschreven. Een en ander ging, ook al doordat er natuurlijk veel ander werk tussendoor kwam, niet bepaald snel. Maar naarmate dat werk vorderde werden de plannen tot publicatie steeds definitiever, en ik kreeg de beschikking over iemand die het typwerk kon doen. Dat was José Petermann (zeker, die van *Trigono-*

stoma josephinae). Computers hadden we zo eind zeventiger/begin tachtiger jaren nog niet, en José heeft dus de complete tekst van het Misteboek vanuit mijn handschrift drie maal door de IBM elektrische schrijfmachine gehaald... Overleg met de KNNV en de Ned. Geologische Vereniging leverde, samen met het museum een uitgeverstrio op. En er kon dus werkelijk gedrukt gaan worden. Een zekere mevrouw Gijsman, van de Rijksuniversiteit Leiden, beschikte toendertijd vrijwel als enige in Leiden over een ding dat aangeduid werd als 'tekstverwerker', waarop zij de volledige tekst, zoals zij het noemde 'op systeem' bracht. Nu zouden we zeggen dat ze de tekst drukklaar en reproduceerbaar uitprintte.

Ik wil u niet onthouden, hoe wij daarna de index van het boek hebben gemaakt. Destijds hadden we dus niet de mogelijkheden van nu, waarbij je op je pc eenvoudig een index samenstelt. Nee nee, dat ging toen heel anders. Telkens als mevr. Gijsman een aantal pagina's gereed had werden die gecorrigeerd en definitief uitgeprint, inclusief paginanummers. En José kreeg de opdracht om pagina voor pagina alle latijnse namen over te typen op A4-velletjes. Elke naam dus tweemaal: Arca diluvii, en diluvii, Arca, en dan daarachter het paginanummer, elk op een aparte regel. Toen de complete tekst klaar was hadden we dus tientallen A4-tjes vol met namen en paginanummers. Met man en macht werden toen alle regels losgeknipt en daarna werden al die dunne strookjes op alfabet gelegd. Dagen lang zijn we daarmee bezig geweest, met het uitsorteren, en op volgorde vastplakken van die strookjes. De meest gehoorde kreet op mijn afdeling in die dagen was 'DEUR DICHT !!!'. En onvermoeibaar typte José de hele index opnieuw uit, en mevr. Gijsman daaraan volgend nog eens een keer! En daarmee was de tekst drukklaar.

Ondertussen moesten er uiteraard ook afbeeldingen komen. Heel wat kleinere soortjes en protoconchen had ik al getekend, maar het merendeel van de soorten moest worden gefotografeerd. Ik maakte daarover afspraken met de fotograaf van het museum, omdat ik natuurlijk bij het opnemen van de foto's aanwezig wilde zijn. Dat, zei de eigenwijze man, was echter nergens voor nodig: hij maakte de foto's wel zelf. En binnen enkele weken had ik honderden afdrukjes... die ik bij nadere beschouwing echter allemaal moest afkeuren, omdat de stand van de schelpen en/of de belichtingen niet naar m'n zin waren. Je moet een gastropode nu eenmaal niet van links onder belichten voor een bruikbare foto. Gelukkig kregen we kort daarna een andere fotograaf, Wilbert Dévilé, en samen met hem heb ik alle foto's opnieuw gemaakt; honderden opnamen, die met elkaar niet minder dan 60 platen vulden.

Maarten, en zijn vrouw werkten mooi mee: zij maakten het omslagontwerp van het boek, en ook een fraaie tekening ter illustratie van het spoelprincipe. Er werd besloten om de platen als een apart deeltje in de kartonnen omslag van het boek in te voegen, zodat de gebruiker de

afbeeldingen naast de tekst kon leggen, een idee, waar de boekbinder aanvankelijk de grootste moeite mee had, maar dat prima lukte uiteindelijk.

En op een goede dag in 1984 werd dan het Misteboek ten doop gehouden. Er waren tal van genodigden, werkgroep-leden, collega's en noem maar op. Zelfs de heer Berenschot uit Winterswijk was aanwezig. Ik hield er een soortgelijke voordracht als 'vandaag, en de uitgever van de KNNV die de distributie en verkoop zou verzorgen, deelde mee dat uitsluitend op die dag het boek voor de gereduceerde prijs van Fl. 25.- aangeschaft kon worden. Groot was de hilariteit toen Wim Backhuys, zwaaiend met een briefje van Fl. 1000.- riep: ik wil er 40! En natuurlijk kregen enkele van de naaste medewerkers een present-exemplaar.

Dat het in mijn hoofd ook wel 's mistte, bleek aan het einde van de dag. Berenschot was laaiend boos op me... hij was nauwelijks in het boek vermeld, en... had zelfs geen present-exemplaar gekregen. 'Het is 'n schande!' En ja, een beetje gelijk had-ie natuurlijk wel, hoewel hij toch goed betaald was, zelfs aanmerkelijk meer dan oorspronkelijk was afgesproken. En dat present-exemplaar heeft-ie als-nog ontvangen... en ook nog eens een vitrine vol met mooie stukken!

Maar ja, het mistte in Miste, en in mijn kop dus ook wel 's! Ik had 'm natuurlijk in het dankwoord moeten vermelden.

En toen kwamen de recensies, en besprekingen... P. Venema in 'Natuur en Museum' schreef enthousiast: 'Een up-to-date, gloednieuw, degelijk uitgevoerd, fraai geïllustreerd standaardwerk in onze bloedeigen Nederlandse taal, gekocht voor een habbekrats. Wie zal dat in 1984 geloven?' Ondanks de lovende woorden die in de diverse besprekingen te vinden zijn, waren er uiteraard ook kritische opmerkingen. Diverse malen las ik dat het ontbreken van synoniemen storend was. Klopt, ben ik het helemaal mee eens. Maar jeetje, het boek is zonder synoniemen al ver over de 400 pagina's... Harry Huisman, in de Mededelingen van de NGV maakte als enige aanmerkingen op de kartonnen omslag: 'maakt na enig gebruik al een duidelijk vermoeide indruk.' En ja, inderdaad, ik hoef maar naar m'n-eigen exemplaar te kijken om hem volmondig gelijk te geven. Toch vond bijna iedereen het handig dat de platen apart gebonden waren van de tekst. Buissonjé, in GEA, heeft zware kritiek op twee punten. Hij noemt de manier waarop ik in het boek de determinaties van Nordsieck (1972) besprak en corrigeerde 'te vaak grof en onhebbelijk', en 'een regelrechte scheldpartij', terwijl ik zo m'n best had gedaan om beleefd te blijven. Verder vond Buissonjé, dat ik er duidelijk op uit ben het aantal

bekende soorten te vergroten, een 'splitter' dus. Hij had eerst ook even de inleiding van het boek kunnen inzien, waarin ik dat toch best uitvoerig motiveerde. Nogal wat van de buitenlandse recensenten kwamen uiteraard met de kritiek dat het boek in het Nederlands is geschreven. Daar hadden ze inderdaad gelijk in, maar dat was een voorwaarde van de KNNV uitgeverij...

In ieder geval is het fossielmateriaal van Miste nog steeds zeer in trek bij de verzamelaar. Dat blijkt wel uit de talrijke inmiddels gegraven ontsluitingen en verzamelacties, waar de liefhebber zich massaal voor aanmeldt. Eénmaal heb ik zo'n latere happening bijgewoond, waarbij het een echt genoeg was om van zeef naar zeef te wandelen, de mooie stukken te bewonderen, en daarbij het mij zo bekende fanatisme van de gezichten te lezen. Die 'kruizentaster' van Caesar Deerenberg (zie de laatste 'Afzettingen') meen ik daar óók te hebben waargenomen! Maar ja, ik begrijp dat wel, wie weet beter dan ik, dat Miste één groot feest is voor de fossielenliefhebber? Of het er nu mist, ja of nee!

Ik wil besluiten, met bestuur en leden van de Werkgroep geluk te wensen met hun veertigjarig jubileum, en ook wil ik graag dank zeggen voor de uitnodiging om hier, helemaal 'vanuit den vreemde' zo'n saaie voordracht met oud nieuws te mogen komen houden, zonder u zelfs ook maar één dia te laten zien.

**Arie W. Jansen, 12, Triq-il-Hamrija, Xewkija VCT 110, Malta (Gozo), email: ariewjanssen@waldonet.net.mt*

FOTO HENK MULDER